

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ОҚУ-АҒАРТУ МИНИСТРЛІГІ

АРНАЙЫ ЖӘНЕ ИНКЛЮЗИВТІ БІЛІМ БЕРУДІ ДАМУ
ҰЛТТЫҚ ҒЫЛЫМИ-ПРАКТИКАЛЫҚ ОРТАЛЫҒЫ

«Бекітемін»
АИБД ҰҒНО РММ директорының м.а.
А.А. Байтурсынова
2024 ж. «13» *сәуірт*

Республикалық музыкалық-шығармашылық
«Біздің таланттар»
конкурсының ережесі

Алматы, 2024 жыл

Республикалық музыкалық-шығармашылық «Біздің таланттар» конкурсының ережесі

Қазіргі уақытта мүмкіндігі шектеулі балалардың әлеуметтік бейімделуіне, бірігуіне және әлеуметтенуіне қатысты мәселелерге көп көңіл бөлінуде. Мүмкіндігі шектеулі балаларды сәтті әлеуметтендіру шарттарының бірі - баланың құрдастарымен қарым-қатынаста табиғи тәжірибе мен жағымды әсер ала алатын шығармашылықтың сүйікті түрімен айналысу. Шығармашылық - бұл әртүрлі іс-шаралардың сәтті орындалуын қамтамасыз ететін адамның психикалық белсенділігінің ең маңызды түрінің бірі. Сондықтан қазіргі заманғы арнайы білім беру жүйесінің басым бағыты жас ұрпақтың шығармашылық тұлғасын дамыту болып табылады. Шығармашылық - бұл ғылым, технология, өнер және жалпы қоғамдық өмірдегі прогрестің кепілі. Психологиялық тұрғыдан алғанда, мектепке дейінгі балалық шақ шығармашылық қабілеттерін дамыту үшін қолайлы кезең болып табылады, өйткені бұл жаста балалар өте қызығушылық танытады, олардың айналасындағы әлемді білуге деген үлкен ықыласы болады. Бұл тұрғыда мектеп жасына дейінгі балалардың шығармашылық қабілеттерін дамыту мәселесі ерекше маңызға ие. Қазіргі заманғы мектеп жасына дейінгі баланың шығармашылық қабілеттерін дамыту – бұл мемлекеттік ауқымдағы өзекті міндет, өйткені біздің қоғамның техникалық және рухани-адамгершілік жағының ертеңгі деңгейі бүгінгі мектеп жасына дейінгі баланың шығармашылық өзін-өзі жүзеге асыру тәсілдерін қаншалықты меңгере алатындығына байланысты. Қазақстан Республикасында білім беруді және ғылымды дамытудың 2020-2025 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасында: Білім алушылардың зияткерлік, рухани-адамгершілік және физикалық дамуын қамтамасыз ету көрсетілген.

Конкурстың мақсаты - мүмкіндігі шектеулі балаларды әлеуметтендіру және шығармашылық тұрғыдан өзінің қабілетін жүзеге асыра алу үшін жағдай жасау.

Конкурстың міндеті:

1. мүмкіндігі шектеулі дарынды балаларды олардың шығармашылық әлеуетін іске асыруда қолдау.
2. мүмкіндігі шектеулі балалардың шығармашылық әлеуетін дамыту.
3. мүмкіндігі шектеулі баланың өзін-өзі бағалауын арттыру
4. ақпараттық кеңістікте мүмкіндігі шектеулі балалардың шығармашылық қызметін насихаттау
5. мүмкіндігі шектеулі балалардың оларды өзін-өзі көрсету және жүзеге асыру құралы ретінде шығармашылық іс-әрекетіне қоғамның назарын аудару.

1-тарау. Жалпы ережелер

1.1. Осы Ереже «Біздің таланттар» конкурсын өткізуді ұйымдастыру тәртібін айқындайды.

1.2. Конкурсқа оналту орталықтарына (бұдан әрі - ОО), психологиялық-педагогикалық түзету кабинеттеріне (бұдан әрі - ППТК), Қазақстан Республикасының аутизм-орталықтарына баратын барлық мүмкіндіктері шектеулі балалар қатысады, бір бала **бір номинацияға** қатысады.

1.3. Осы Ережеде мынадай ұғымдар пайдаланылады:

1) Конкурстық комиссия – конкурстың осы кезеңінің жеңімпазын айқындау және конкурстың келесі кезеңдеріне қатысу үшін ұсынымдар беру үшін аудандық (қалалық), облыстық деңгейде құрылатын комиссия (бұдан әрі - Комиссия);

2) Конкурсқа қатысушы – арнайы білім беру ұйымына (ОО, ППТК, аутизм орталықтары) баратын осы Ережеге сәйкес өтінім, портфолио, бейне ұсыныс берген мүмкіндігі шектеулі бала;

3) баланың портфолиосы - баланың конкурсқа ұсынатын ақпараты мен шығармашылық қоржыны;

4) Республикалық конкурстық комиссия – конкурстың жеңімпазын айқындау және оған номинациялар бойынша атақ беру үшін АИБД ҰҒПО РММ басшылығы құрған комиссия (бұдан әрі – Республикалық комиссия);

5) сыйлық беру – Конкурста жеңіске жеткен білім беру ұйымының қатысушыларына берілетін дипломдар мен номинациялар бойынша сыйлықтар.

2-тарау. «Біздің таланттар» конкурсын ұйымдастыру тәртібі, шарттары, өлшемдері мен номинациялары

2.1. Мемлекеттік ұйымдардың - ОО, ППТК-нің 3 жастан 18 жасқа дейінгі балалары қатысады.

2.2. «Біздің таланттар» конкурсы жыл сайын екі кезеңде өткізіледі:

1-іріктеу кезеңі: аудандық/қалалық 01.04.2024 - 30.04.2024 ж. – өткізу түрі - ұсынылған құжаттар мен қатысушылардың материалдары негізінде сырттай. Іріктеу турының қорытындысы бойынша әр номинация бойынша 1-орын алған жеңімпаздар конкурстың финалдық кезеңіне жіберіледі;

2-іріктеу кезеңі: финалдық, республикалық 01.05.2024 - 30.05.2024 жж. – өткізу формасы - сырттай/online форматы бірінші кезеңнің қорытындысы бойынша қатысушылар туралы ұсынылған құжаттар мен конкурстық материалдар негізінде.

2.3. Конкурс келесідей номинациялар бойынша өткізіледі:

- ✓ «Алтын дауыс» - балалар әндері (соло, дуэт, трио және т. б.);
- ✓ «Үздік декламатор» (өлеңдер, аңыздар, ертегілер);
- ✓ «Кішкентай биші» (жеке би, жұптық би, флэшмоб);
- ✓ «Бастаушы әртіс» (театрлық қойылым);
- ✓ «Оркестр» (балалардың шулы аспаптарында ойнау, жеке орындау);
- ✓ «Бармағынан бал тамған» (сурет салу, мүсіндеу, аппликация және т.б.).

Әр қатысушы тек **бір** ғана номинацияға қатыса алады.

2.4. Номинациялар бойынша бағалау өлшемдері:

«Алтын дауыс» номинациясы: конкурстық шығармалар сүйемелдеумен орындалады, сондай-ақ фонограмма пайдалануға рұқсат етіледі. Орындауды бағалау кезінде репертуарды таңдау және орындаушылардың жас және жеке ерекшеліктеріне сәйкестігі, сахна мәдениеті ескеріледі.

Бағалау өлшемдері:

Вокалдық шығарманы орындау деңгейі келесідей өлшемдер бойынша 3 баллдық шкала бойынша бағаланады:

- ✓ вокалдық талант пен дағдылар;
- ✓ таңдалған репертуардың орындаушының жасына және вокалдық талантына сәйкестігі;
- ✓ нөмірдің эстетикалық және көркемдік артықшылықтары;
- ✓ әннің (әндердің) берілген тақырыпқа сәйкестігі;
- ✓ сезімталдық.

Ең жоғарғы жалпы балл - 15 балл

«Үздік декламатор» номинациясы: бағалау кезінде репертуардың мәнерлілігі, эмоциялық орындалуы назарға алынады.

Бағалау өлшемдері:

Поэтикалық шығарманы орындау деңгейі 3 баллдық шкаламен келесідей өлшемдер бойынша бағаланады:

- ✓ таңдалған материалдың Конкурс тақырыбына сәйкестігі.
- ✓ шығарма мәтінін білу.

- ✓ өзінің әдеби шығармаға көзқарасын екпінмен, ымдаумен, бет қимылымен білдіре білу.
 - ✓ қатысушының әртістігі.
 - ✓ шығарманың және автордың атын атай білу.
 - ✓ дұрыс әдеби мәнер.
 - ✓ сыртқы келбетінің сәйкестігі.
- Ең жоғарғы жалпы балл - 21 балл*

«Кішкентай биші» номинациясы: бағалау кезінде композиция, қозғалыс үйлесімі, эмоционалдылық, эмансипация, костюмдер қарастырылады.

Бағалау өлшемдері:

Би нөмірін орындау деңгейі келесі өлшемдер бойынша 3 баллдық шкаламен бағаланады:

Орындау техникасы - хореографиялық шығарманың негізгі ойын білдіру үшін қозғалыстарды ұтымды және дұрыс пайдалану.

- ✓ қозғалыстардың таңдалған би стиліне (бағытына) сәйкестігі.
- ✓ күрделілік деңгейі.
- ✓ өзіндік ерекшелігі.
- ✓ әуенділік (ырғақтық) - музыкамен билей білу
- ✓ синхрондылық.
- ✓ орындау сапасы (көлемі, қозғалыс сапасы).
- ✓ нөмірдің орындаушылардың жасына және жеке мүмкіндіктеріне сәйкестігі

Композиция (бидің суреті) – орналасу бойынша, оның ішінде басқа бишілерге қатысты орын ауыстыру.

- ✓ би элементтерін таңдау.
- ✓ би алаңын ұтымды пайдалану.
- ✓ бишілердің бір-бірімен өзара әрекеттесуі.
- ✓ би элементтері арасындағы тізбекті пайдалану, негізсіз үзілістердің болмауы.

Бет бейнесі:

- ✓ көрерменмен байланыс.
- ✓ реквизитті пайдалану
- ✓ әртістік - таңдалған бейнеге кіре білу, бет қимылы
- ✓ қозғалыстардың эстетикалық нормаларға, мәнерге сәйкестігі
- ✓ макияж, шаш үлгісі
- ✓ костюм
- ✓ өзін-өзі таныстыру (өзін-өзі көрсету) - өзін биге қосу сезімі
- ✓ эмоционалды, жігерлі және еркін би.
- ✓ иілу және сахнадан кету.

Ең жоғарғы жалпы балл саны-70 балл

«Жаңа бастаған әртіс» номинациясы: эмоционалдылық, артистизм, көркемдік бейнені ашу, костюмдер бағаланады.

Бағалау өлшемдері:

Шығармашылық қолөнерді орындау деңгейі келесі өлшемдер бойынша 3 баллдық шкаламен бағаланады:

- ✓ актерлік шеберлігі, актерлердің сөйлеу мәнері;
- ✓ декорация мен костюм элементтерінің болуы;
- ✓ көрнекі және дыбыстық сүйемелдеу;
- ✓ режиссерлік ой;
- ✓ қойылымның тәрбиелік және дамытушылық бағыты;

✓ репертуардың орындаушылардың жасына сәйкестігі.

Ең жоғарғы жалпы балл - 18 балл

«Оркестр» номинациясы: репертуардың орындаушылардың жасына сәйкестігі, орындалу сапасы бағаланады.

Бағалау өлшемдері:

Орындау деңгейі келесідей өлшемдер бойынша 3 баллдық шкала бойынша бағаланады:

- ✓ Орындаудың үйлесімділігі (барлығын бірге бастау және аяқтау)
- ✓ Репертуардың жасына сәйкестігі
- ✓ Дыбысты дұрыс айту
- ✓ Сыртқы түрі
- ✓ Әртістік

Ең жоғарғы жалпы балл - 15 балл

«Бармағынан бал тамған» номинациясы: шығармашылық ойлаудың бірегейлігі, мәнерлілігі мен ашықтығы, түс шешімі, жас ерекшеліктеріне сәйкес жұмыс сапасы бағаланады.

Бағалау өлшемдері:

Шығармашылық қолөнерді орындау деңгейі келесідей өлшемдер бойынша 3 баллдық шкаламен бағаланады:

- ✓ тақырыптық бағыт;
- ✓ суреттегі немесе қолөнердегі тақырыпты ашу;
- ✓ эстетикалық;
- ✓ ерекшелік;
- ✓ жұмыстың орындалу сапасы (композиция, безендіру);
- ✓ орындау күрделілігі (орындау техникасы және материалдар)

Ең жоғарғы жалпы балл-18 балл.

2.4. Конкурса қатысу үшін қатысушылар өтінім және 1-3 қосымшаларда көрсетілген барлық қажетті құжаттарды, конкурстық материалдарды тапсырады. Осы Ережелерде көрсетілген талаптар мен формаларға сәйкес келмейтін және/немесе материалдарды ұсыну мерзімінен кеш түскен материалдар қаралмайды.

2.5. Конкурсты өткізу үшін әрбір кезеңді өткізуге Конкурстық комиссиялар (бұдан әрі – Комиссиялар) қалыптастырылып, бекітіледі. 1-кезеңді өткізу үшін Комиссияны облыстардың және республикалық маңызы бар қалалардың Білім басқармасы (бұдан әрі – Басқарма) қалыптастырады, Комиссия құрамы Басқарманың бұйрығымен бекітіледі. 2-кезеңді (финалды) өткізу үшін комиссия Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрлігінің «Арнайы және инклюзивті білім беруді дамытудың Ұлттық ғылыми-практикалық орталығы» РММ құрады, Комиссия құрамы АИБД ҰҒПО РММ директорының бұйрығымен бекітіледі.

2.6. Конкурстық Комиссиялар:

1) Конкурс кезеңдерін дайындауға, өткізуге тікелей басшылықты жүзеге асырады, өткізу мерзімдері, бағдарламасы, Конкурс құзыреттерінің тізбесі бойынша ұсыныстар қалыптастырады;

2) қазылар алқасының құрамын бекітеді, қорытындылайды және жеңімпаздар мен жүлдегерлерді марапаттайды;

3) Конкурстың құжаттамасын (конкурстық тапсырмалар, бағалау өлшемдері, номинациялар бойынша қорытынды хаттамалар және басқа құжаттар) әзірлейді;

4) білім беру ұйымдарына ақпараттық хаттар, бағдарлама және т.б. жолдайды;

5) Конкурстың финалдық кезеңін өткізетін орынды айқындайды (күндізгі формат жағдайында);

6) Конкурсты техникалық сүйемелдеуді қамтамасыз етеді;

7) Конкурсты ақпараттық жария етуді қамтамасыз етеді.

2.7. Финалдық кезеңнің жеңімпаздарын анықтау үшін Конкурстың қазылар алқасы құрылады.

1) қазылар алқасы өлшемдерге сәйкес ең көп балл саны бойынша Конкурс жеңімпаздарын айқындайды.

2) жеңімпаздарды анықтауды қазылар алқасының мүшелері жабық дауыс беру арқылы жүзеге асырады.

1-параграф. «Біздің таланттар» конкурсының I кезеңін өткізу тәртібі

1. Конкурстың I кезеңі - аудандық (қалалық), жыл сайын наурыз-сәуір айларында өткізіледі, онда екінші кезеңге қатысу үшін ұсынылатын Конкурстың жеңімпаздары айқындалады.

2. Қатысушыларды бағалау үшін ауданның (қаланың) комиссиясы құрылады, оның құрамы ұйымның (Басқарманың) бұйрығымен бекітіледі.

3. Комиссия ұйым қызметкерлері, тәжірибелі педагогтар, әдістемелік қызмет мамандары, біліктілікті арттыру институттарының қызметкерлері, сондай-ақ білім беру саласындағы қоғамдық бірлестіктердің, бұқаралық ақпарат құралдарының өкілдері қатарынан құрылады.

4. Комиссия мүшелерінің саны кемінде жеті адамды құрайды. Комиссия отырыстары оның мүшелерінің кемінде үштен екісі болған кезде заңды деп есептеледі.

5. Комиссия төрағасы мен төрағаның орынбасары Комиссия мүшелерінің арасынан сайланады. Хатшы оның мүшесі болмайды.

6. Конкурстың I кезеңіне қатысу үшін білім беру ұйымдары жыл сайын электрондық форматта мынадай құжаттар мен материалдарды ұсынады:

✓ осы Ереженің 1-қосымшасына сәйкес нысан бойынша Конкурсқа қатысуға өтінім;

✓ білім беру ұйымының басшысы растаған жетекші маманның балаға мінездемесі;

✓ құжаттың көшірмесі - баланың туу туралы куәлігі;

✓ білім беру ұйымы Комиссиясының отырысы хаттамасынан үзінді және қазақ немесе орыс тілінде ұсыну;

✓ Баланы оқыту тіліндегі портфолио (бала портфолиосының құрылымы осы Ереженің 2-қосымшасында көрсетілген);

✓ осы Ереженің 3-қосымшасында баяндалған техникалық шарттарға сәйкес бейнеролик.

7. Ауданның (қаланың) жартылай финалистері туралы комиссияның шешімі Комиссия мүшелерінің көпшілік дауысымен қабылданады. Комиссия мүшелерінің дауыстары тең болған жағдайда, Комиссия төрағасының дауысы шешуші болып табылады.

8. Комиссия шешімі хаттамамен ресімделеді.

9. Конкурстың I кезеңінің қорытындылары Конкурс аяқталғаннан кейін үш күнтізбелік күннен кешіктірілмей бұқаралық ақпарат құралдарында, ресми әлеуметтік беттерде жарияланады.

2-параграф. «Біздің таланттар» конкурсының II кезеңін өткізу тәртібі

1. Конкурстың I кезеңінің нәтижелері бойынша жеңімпаздар екінші кезеңге қатысуға жіберіледі.

2. Конкурстың II кезеңі – финалдық, республикалық, онда Конкурстың жеңімпаздары айқындалады.

3. Конкурстың республикалық финалдық кезеңін Республикалық комиссия өткізеді, оның төрағасы АИБД ҰҒПО РММ директоры болып табылады.

4. Ол болмаған жағдайда, төрағаның міндеттерін орындау орталық директоры айқындайтын оның орынбасарына жүктеледі.

5. Комиссия мүшелерінің саны кемінде жеті адамды құрайды. Комиссия отырыстары оның мүшелерінің кемінде үштен екісі болған кезде заңды деп есептеледі.

6. Республикалық комиссияның дербес құрамы Алматы қ. АИБД ҰҒПО РММ басшылығының бұйрығымен бекітіледі.

7. Конкурстың II кезеңіне қатысу үшін жыл сайын АИБД ҰҒПО РММ-ға келесідей құжаттар мен материалдарды электрондық форматта nashy_talanty@mail.ru электрондық почтасына ұсынады:

✓ осы Ереженің 1-қосымшасына сәйкес нысан бойынша Конкурсқа қатысуға өтінім;

✓ білім беру ұйымдарының басшылары куәландырған балаға жетекші маманның мінездемесі (мінездемеде жетекші мамандардың аты-жөндерін көрсету);

✓ құжаттың көшірмесі - баланың туу туралы куәлігі;

✓ білім беру ұйымы Комиссиясының отырысы хаттамасынан үзінді және қазақ немесе орыс тілінде ұсыну;

✓ Баланы оқыту тіліндегі портфолио (бала портфолиосының құрылымы осы Ереженің 2-қосымшасында көрсетілген);

✓ осы Ереженің 3-қосымшасында баяндалған техникалық шарттарға сәйкес бейнеролик.

8. Комиссияның республиканың финалистері туралы шешімі Комиссия мүшелерінің көпшілік даусымен қабылданады. Комиссия мүшелерінің дауыстары тең болған кезде Комиссия төрағасының дауысы шешуші болып табылады.

9. Комиссияның шешімі хаттамамен ресімделеді.

3-параграф. «Біздің таланттар» байқауының III кезеңін өткізу тәртібі

3.1. II (Финалдық) кезеңнің нәтижелері бойынша Комиссия Конкурстың жеңімпаздары мен жүлдегерлерін айқындайды. Конкурс қорытындысы бойынша жеңімпаздарға жоғарыда көрсетілген номинациялар бойынша атақ беріледі. Комиссия әрбір номинациядан жеңімпазды тану туралы шешім қабылдаған күннен бастап күнтізбелік он бес күннен кешіктірілмейтін мерзімде I, II, III дәрежелі дипломдар табыс етіледі.

3.2. Әр номинация бойынша Конкурстың жеңімпазы рейтингте ең көп балл жинаған қатысушы болып табылады.

3.2.1. Конкурстың II кезеңінің қорытындылары облыстың, республикалық маңызы бар қалалардың және астананың аумағында таратылатын бұқаралық ақпарат құралдарында конкурс аяқталғаннан кейін күнтізбелік он күннен кешіктірілмей жарияланады, сондай-ақ «АИБД ҰҒПО» РММ, Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігінің Интернет-ресурсында орналастырылады.

3.2.2. Номинация шеңберінде бәсекелестік орта болмаған жағдайда, жеңімпаздар мен жүлдегерлер анықталмайды.

**«Біздің таланттар» конкурсына қатысуға
ӨТІНІМ**

Ұйым директорына/меңгерушісіне
баланың ата-анасынан «ата-ананың Т.А.Ә.»
Ата-ананың контактілері: _____

Мен, «Баланың Т.А.Ә.» анасы/әкесі _____ «Біздің таланттар»
республикалық конкурсына _____ номинациясымен қатысуға рұқсат
беруіңізді сұраймын.

Қосымша: конкурсқа қатысу үшін құжаттар _____ парақта.

Баланың жетекші маманы (аты-жөні, лауазымы).

Өтінім толтырылған күн _____

Конкурсқа қатысушының ата-анасының жеке қолы _____

Білім беру ұйымы басшысының қолы _____

Қатысушының аты-жөні	Ұйымның атауы	Номинация	Маманның аты-жөні (лауазымы, контактілері)

Қатысушы портфолиосының құрылымы

1. Титулдық парақ

2. 1-бөлім «Менің әлемім» («Портрет»)

Бала үшін қызықты және маңызды кез-келген ақпаратты орналастыруға болады:

✓ менің отбасым (отбасы мүшелерінің есімдері мен суреттері, тектік ағаш
жасау);

✓ менің достарым (достарының есімдері және олардың әуестенулері туралы
ақпарат);

✓ мен тұратын жерде (қала және оның қызықты жерлері туралы айту)

✓ менің бөлmem/менің мектебim/орталығым (баланың қандай

баққа/мектепке/ППТК-ға (ОО) баратынын, оның жетістіктерін айту.

3. 2-бөлім «Менің сүйікті істерім мен ойындарым».

✓ үйде немесе көшедегі сүйікті ойындар;

✓ менің педагогпен бірге өткізетін сабақтарым;

✓ баланың шығармашылық әуестенуі;

✓ менің серуенім.

4. 3-бөлім «Менің сүйікті мерекелерім»
баланың барлық сүйікті мерекелері туралы айтуға болады.

5. 4-бөлім «Менің жетістіктерім».

✓ әртүрлі жарыстарға, мерекелерге, іс-шараларға қатысу туралы ақпарат.

6. 5-бөлім «Пікірлер мен тілектер»

(еркін нысанда)

✓ тәрбиешілердің;

✓ педагогтардың;

✓ ата-анасының;

✓ жаттықтырушының.

Портфолио жүргізу үшін ата-аналарды тарту құпталады.

Портфолио бөлімдері нөмірленбейді, бірақ еркін ретпен орналастырылады.

«Біздің таланттар»
конкурсының ережесіне
3-қосымша

«Біздің таланттар» конкурсының бейнеролигіне қойылатын техникалық талаптар

1. Техникалық талаптар:

Конкурсқа конкурс тақырыбына сәйкес бейнероликтер ұсынылады.

Бейнежазба форматы: DVD, MPEG4, ең аз ажыратымдылығы – 720x480 (12:8 см).

Бейнероликтің ұзақтығы - 5-7 минуттан аспайды.

Баланың аты мен бала баратын ұйымның толық атауы бар ақпараттық экранды безендіру.

Бейнероликті орнату және түсіру кезінде арнайы бағдарламалар мен құралдарды қолдану – педагогтің қалауы бойынша.

Конкурсқа басқа адамдардың қадір-қасиетін және сезімдерін қорлайтын, конкурс тақырыбына сәйкес келмейтін жарнамалық сипаттағы роликтер қабылданбайды.

Біліктілікті арттыру басшысы

А.А. Калдыбаева